

Harkitsetko hevosen hankkimista?

Tähän ohjeeseen on koottu tietoa luvista, määräyksistä ja suosituksista, joita tulee ottaa huomioon ennen hevosen tai ponin hankintaa.

LUPA- JA ILMOITUSVELVOLLISUUDET

Rakennuslupa

Tallitoimintaa aloittelevien tai vanhaa toimintaa merkittävästi laajentavien on syytä olla yhteydessä tallin sijaintikunnan rakennusvalvontatoimistoon hyvissä ajoin ennen toimenpiteitä.

Uusi eläinsuoja ja rakennuksen olennainen käyttötarkoituksen muutos (esim. vanha varasto muutetaan hevostalliksi) tarvitsevat aina rakennusluvan. Siirtotallin, ratsastuskenttien tai lantalan rakentaminen sekä eläinsuojiiin tehtävät sisätilamuutokset voivat puolestaan tarvita toimenpide- tai rakennusluvan.

Ympäristönsuojelulain mukainen ilmoitusmenettely ja ympäristölupa

Eläinsuojien (tallien, pihattojen) rakentamiseen, laajentamiseen ja toimintaan, joka on tarkoitettu vähintään 60 hevoselle, on tehtävä ympäristönsuojelulain 115 a §:n nojalla ilmoitus.

Hevostalli tarvitsee ympäristöluvan, mikäli se on tarkoitettu vähintään 770 hevoselle.

Ilmoitusmenettely- ja lupatarpeeseen vaikuttavat myös muut tilalla pidettävät eläimet. Silloin luvituksen tarve lasketaan ympäristönsuojelulaissa annetuilla eläinyksikkökertoimilla. Talli voi olla luvanvarainen myös, jos siitä aiheutuu kohtuutonta haittaa naapureille tai, jos siitä saattaa aiheutua vesistön pilaantumista. Keski-Savon ympäristölautakunta ratkaisee ilmoitusmenettely- tai ympäristölupahakemukset.

Ilmoitus terveydensuojeluviranomaiselle

Terveydensuojelulaki (763/1994) edellyttää kirjallisen ilmoituksen tekemistä kunnan terveydensuojeluviranomaiselle hevosen ja/tai ponin pidosta. Ilmoitus tarvitaan vain, jos hevosen pito tapahtuu asemakaava-alueella. Kirjallinen ilmoitus tehdään Keski-Savon ympäristötoimelle. Lisätietoja ilmoituksen tekemisestä saa terveystarkastajilta.

Ilmoitus Aluehallintovirastolle (ammattimainen/ laajamittainen toiminta)

Ammattimaisesta tai muutoin laajamittaisesta hevosten (≥ 6) pidosta on ilmoitettava kirjallisesti Itä-Suomen aluehallintovirastolle. Ilmoitusvelvollista toimintaa ovat esimerkiksi hevosten kasvattaminen tai vuokraaminen, niiden ottaminen säilytettäväksi, hoidettavaksi, valmennettavaksi tai koulutettavaksi sekä opetuksen antaminen niiden käytössä ja käsittelyssä. Lisätietoja ilmoituksen tekemisestä voi kysyä Keski-Savon ympäristötoimen eläinlääkäreiltä.

Ilmoitus Ruokavirastoon (kaikki hevostenpito)

Jos aiot pitää yhtä tai useampaa hevoseläintä, on sinun rekisteröitävä kyseessä olevan eläinlajin pitopaikka ja eläintenpitoilmoitus ennen eläinten pidon aloittamista. Voit tehdä eläinten pitopaikkoihin ja eläintenpitoon liittyvät ilmoitukset Ruokaviraston sähköisen asioinnin kautta tai lomakkeella kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle.

TALLIN RAKENTEET JA SIOITTAMINEN

Hevostallin ja lantalan sijoittamispaikkaa mietittäessä on hyvä huomioida toiminnan aiheuttamat riskit lähistöllä oleville naapureille, pohjavesialueille, vesistöille ja erityisille luonnonarvoille. Uusien tallien ja niihin liittyvien toimintojen (tarhat, ruokintapaikat, lantalat, kentät) sijoittamisessa tulee huomioida riittävät suojaetäisyydet lähimpiin häiriintyviin kohteeseen.

Kuntien rakennusjärjestyksissä voi olla erillisiä määräyksiä eläinsuojiiin (esim. rakennuspaikan koko, suojaetäisyydet) liittyen. Lisätietoja näistä määräyksistä voi kysyä sijaintikunnan rakennusvalvontatoimistosta.

Tallin rakenteet

Suomen rakentamismääräyksiensä lisäksi hevosten pidossa sekä tallien rakenteissa tulee noudattaa *Valtioneuvoston asetusta hevosten suojelusta 588/2010*. *MMM* asetuksessa *tuetavien hevostalousrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista 588/2015* on annettu hyödyllisiä määräyksiä, vaikka ei tukea hakisikaan tallin rakentamiselle.

Lattia ei saa olla liukas eikä sellainen, että hevosen kaviot voivat tarttua siihen kiinni tai muutoin vahingoittua. Lattia- tai alapohjarakenne tulee tehdä niin, etteivät jätevedet tai muut nesteet valu tai imeydy maahan hallitsemattomasti. Nestemäiset eritteet tulee ohjata asianmukaisesti tai imeyttää hyvin kuivikkeisiin. Hevosen makuualue on kuivitettava.

Hevosten ulottuvilla olevat **ikkunat** on sijoitettava tai suojattava riittävän vahvasti niin, etteivät hevoset pääse koskettamaan ikkunoita tai pyrkimään niiden kautta ulos.

Tallin **ilmanvaihdon** on oltava sellainen, että ilman kosteus, pölyn määrä ja haitallisten kaasujen pitoisuudet eivät kohoa haitallisen korkeiksi. Eläinsuojan **lämpötilan** ja **valaistuksen** on oltava eläinsuojassa pidettävälle hevoselle sopiva. *MMM* asetuksen mukaan tallin yhteydessä kannattaa olla erillinen tuuletettava ja tarvittaessa lämmitettävä tila, jossa hevosen varusteet voidaan kuivata ja säilyttää. Hevosten pesupaikka kannattaa ottaa myös suunnitelmassa mukaan (ks. Jätevedet-kohta).

Hevosen yksittäiskarsinan **vähimmäiskokovaatimus** on annettu *Valtioneuvoston asetuksessa hevosten suojelusta*, liitteessä 1

Hevosen säkäkorkeus (m)	Karsinan pinta-ala (m ²)
Enintään 1,08	4,0
Yli 1,08 mutta enintään 1,30	5,0
Yli 1,30 mutta enintään 1,40	6,0
Yli 1,40 mutta enintään 1,48	7,0
Yli 1,48 mutta enintään 1,60	8,0
Yli 1,60	9,0

Tallin sisäkorkeuden on oltava vähintään hevosen säkäkorkeus kerrottuna luvulla 1,5. Sisäkorkeuden on kuitenkin aina oltava **vähintään 2,2 metriä**. *MMM* asetuksessa uuden eläinsuojan sisäkorkeuden tulee olla vähintään 2,7 metriä ja peruskorjatun tallin 2,5 metriä.

Hevosten karsinoiden tai pilttuiden välissä on oltava sopivan korkuinen ja asianmukainen väliseinä, jotta vierekkäisissä karsinoissa tai pilttuissa olevat eläimet eivät voi vahingoittaa toisiaan. Tarvittavan sisäkorkeuden saaminen voi muodostua haasteelliseksi, kun tyypillisesti matalarakenteinen **vanha navetta** peruskorjataan hevostalliksi.

Siirtotallit ovat valmiiksi rakennettuja, yleensä suoraan perustuksien päälle nostettavia tallirakenteita, joiden varustelutaso vaihtelee. Myös siirtotallien tulee täyttää eläinsuojeluvaatimukset, joka tulee ottaa huomioon siirtotallin valinnassa.

Rakennuspaikan koko

Rakennuspaikan, jolla pidetään hevosia, tulee olla tarkoitukseen riittävän suuri. Pinta-alan suositellaan olevan vähintään 1 ha ensimmäistä hevosta kohti ja 0,5 ha lisää kutakin lisähevosta kohden.

Rakennuspaikalla tulee osoittaa riittävät ulkotarha- ja laidunalueet, jotka tulee sijoittaa riittävän etäälle naapurin rajasta, avo-ojista, vesistöistä, pohjavesialueesta sekä kiinteistön omasta ja naapureiden kaivoista.

Yleiset suojaetäisyydet

Kaikenlaisten haittojen ehkäisemiseksi tallitoiminnot tulisi sijoittaa riittävän etäälle lähimmästä häiriintyvistä kohteesta. Esimerkiksi liian lähelle talousvesikaivoja sijoitetut ulkoilunalueet voivat aiheuttaa pohjaveden pilaantumisen. Lisäksi haitat voivat olla naapureiden asumisviihtyisyyteen liittyviä ongelmia, jotka koetaan usein ulkotarhojen tai laitumien epäsiisteytenä, hajuhaittoina ja pölyämisenä.

Uuden eläinsuojan tulisi sijaita 200–500 metrin etäisyydellä lähimmästä asuinrakennuksesta tai muusta häiriintyvistä kohteesta. Uusien lantaloitten tulisi sijaita vähintään 100 metrin etäisyydellä lähimmästä häiriintyvistä kohteesta. Pienten tai keskiuurten eläinsuojien laajennuksissa suositeltava etäisyys lähimmästä häiriintyvistä kohteesta on vähintään 100 metriä. Tarkemmin tietoa ympäristöministeriön Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohjeessa.

Jaloittelun alueen perustamisessa ja käytössä sekä varastointitilojen ja ruokinta- ja juottopaikkojen sijoittamisessa tulee ottaa huomioon naapurusto. Nitraattiasetuksen mukaan lannan varastointitilaa, jaloittelun aluetta ja ulkotarhojen ruokinta ja juottopaikkoja ei saa sijoittaa:

- pohjavesialueelle, ellei maaperäselvitysten perusteella osoiteta, että tällaiselle alueelle sijoittaminen ei aiheuta pohjavesien pilaantumista tai sen vaaraa;
- tulvanalaiselle alueelle;
- alle 50 metrin etäisyydelle vesistöistä, talousvesikäytössä olevasta kaivosta tai lähteestä;
- alle 25 metrin etäisyydelle valtaojasta tai vesilain mukaisesta norosta.

LANNAN VARASTOINTI JA KÄSITTELY

Lannan varastoinnista ei saa aiheutua vesistön pilaantumista tai sen vaaraa.

Lantala

Lannan varastointitila tulee mitoittaa [nitraattiasetuksen](#) mukaisesti. Lantala on riittävän tilava silloin, kun se on mitoitettu 12 kuukauden aikana kertyvälle laskennalliselle lantamäärälle. Hevoselta kertyvä laskennallinen lantamäärä on vuodessa 17 m³, poni 12 m³ ja pienponilta 8 m³.

Lannan varastointitilan tulee olla tiivispohjainen. Samoin lantakourujen ja muiden lannan johtamiseen tarkoitettujen rakenteiden tulee olla vesitiiviitä eikä lantalan tyhjennyksen ja lannan siirron aikana saa tapahtua valumia ympäristöön. Lantavarasto tulee kattaa tai peittää siten, että sadevesien pääsy varastointitilaan estetään.

Lantalan rakenteista on kerrottu tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön ohjeessa MMM-RMO C4.

Tallit ilman lantala

Lanta voidaan varastoida esimerkiksi tiiviillä siirtolavalla tai muulla vastaavalla alustalla, joka on katoksessa tai joka katetaan peitteellä, mikäli sitä kertyy alle **25 m³** vuodessa. Lantaa ei saa edes pienillä hevospäärillä varastoida pelkästään maapohjalla.

Lannan luovutus

Lantaa saa luovuttaa:

- viljelijälle tai esimerkiksi puutarhayrittäjälle tiivispohjaiseen lantavarastoon tai välittömään hyötykäyttöön, tai
- hyödyntäjälle, jolla on ympäristölupa toiminnalleen.

Ilmoitus lannan varastoinnista tai kompostoinnista aumassa (Aumausilmoitus)

Kun nitraattiasetuksen edellyttämästä lannan varastointitilavuudesta poiketaan tai lantaa varastoidaan aumassa (ent. patteri), tulee tallinpitäjän tehdä asiasta ilmoitus Keski-Savon ympäristötoimelle. Lannan varastointi aumassa on kielletty tulvavesi- ja pohjavesialueilla sekä muissa tapauksissa, joissa vesistön pilaantumisen vaara on läsnä. Aumaa ei saa sijoittaa alle 100 m etäisyydelle vesistöä, valtaojasta tai talousvesikaivosta eikä alle 5 m läheisyydelle ojasta. Lisätietoja ilmoituksen tekemisestä saa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta.

HEVOSTEN ULKOILU-, LAIDUN- JA HARJOITTELUALUEET

Hevonen tarvitsee päivittäin liikuntaa ja ulkoilua, joten jo tallialueen suunnittelussa ulkoilualueiden määrä ja tilantarve on suunniteltava hevosten lukumäärä, koko ja aktiivisuus huomioon ottaen. Maaston, kasvillisuuden ja maapohjan on oltava hevoselle sopivat.

Ulkotarhat

Yhden hevosen ulkotarhan kooksi suositellaan 500-1000 m² ja yhteistarhan kooksi 500 m² hevosta tai ponia kohden. Tarhan tulisi olla sellainen, että hevosella on mahdollisuus liikkua siinä turvallisesti myös juosten ja laukaten.

Tarhat on rakennettava siten, että ympäristön ja pintavesien pilaantumisvaara on mahdollisimman pieni. Tarhat tulee tarvittaessa salaojittaa niiden kuivana pysymiseksi ja ravinnepäästöjen ehkäisemiseksi. Tarhojen pintakerros on uusittava aina tarvittaessa. Tarhat tulee puhdistaa lannasta säännöllisesti.

Ulkotarhojen pysyvien ruokintapaikkojen tulee olla katetut ja tiivispohjaiset ja niille kertyvä lanta on poistettava riittävän usein

Laitumet

Laidun on sijoitettava siten, ettei siitä aiheudu pohjaveden pilaantumisvaaraa ja että pintavesien pilaantumisvaara on mahdollisimman pieni. Rantalaitumilla tulisi hevosten pääsy veteen estää.

TALLIN JÄTEVEDET JA JÄTEHUOLTO

Jätevedet

Ensisijaisesti kaikki tallitoiminnassa muodostuva jätevesi on ohjattava yleiseen jätevesiverkostoon. Rakennettaessa jätevesiverkoston toiminta-alueen ulkopuolelle on jätevesien käsittelystä esitettävä suunnitelma rakennuslupahakemuksen yhteydessä. Hevostallin **harmaiden jätevesien** (eli hevosen jalkojen huuhtelussa ja vastaavissa toimissa syntyviä vesiä) käsitteilyyn riittää tavallisesti kaksiosainen saostussäiliö, jonka jälkeen vesi joko suodatetaan tai imeytetään.

Jätehuolto

Tallilla syntyneistä jätteistä on huolehdittava jätelain mukaisesti sekä noudatettava kunnallisia jätehuoltomääräyksiä ja mahdollisia lajitteluvaihtoehtoja. Vaaralliset jätteet (ent. ongelmajätteet) kuten akut, kemikaalit, kasvinsuojelu- ja torjunta-aineet, vanhentuneet lääkkeet, loisteputket, paristot ja kyllästetty puu, on varastoitava niin, ettei niistä aiheudu vaaraa ja ne on toimitettava kunnan osoittamaan vastaanottopisteeseen.

KUOLLEEN HEVOSEN HÄVITTÄMINEN

Hevosen omistajan tulee huolehtia hevosen asiallisesta hävittämisestä, mikäli hevosta ei voida tai haluta viedä teurastamoon.

Maahan hautaaminen

Yksittäisten hevosten hautaaminen on sallittua koko Suomessa tietyin ehdoin.

- Hautaamisesta ei saa aiheutua vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle.
- Hevosta ei saa haudata pohjavesialueelle, vedenottamon suoja-alueelle tai 250 m lähemmäs kaivoa eikä vesistöön viettävään rinteeseen.
- Hautauspaikan maan on oltava niin tiivistä, että valumavedet eivät pääse ympäristöön tai vesistöön.
- Ruhoa ei saa haudata alueelle, joka tullaan kyntämään pian hautaamisen jälkeen.
- Ruho on haudattava riittävän syväälle ja peitettävä välittömästi hautaamisen jälkeen. Yksittäisiä eläimiä haudattaessa alle 40 kilogramman painoiset eläimet on peitettävä vähintään puolen metrin paksuisella ja yli 40 kilogramman painoiset eläimet vähintään yhden metrin paksuisella maakerroksella.
- Tarvittaessa ruho on kalkittava tai käsiteltävä desinfiointiaineella taudinaiheuttajien tuhoamiseksi.
- Ruhoa ei saa haudata muovisäkissä tai muussa maatumattomassa pakkauksessa.
- Lisätietoja aiheesta antavat kunnaneläinlääkärit ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Kuolleen eläimen voi toimittaa erityisjätteenä välittömästi haudattavaksi kunnan osoittamaan jätekeskukseen: **Heinävesi, Joroinen, Leppävirta ja Varkaus:** Riikinnevan jätelaitos, Riikinnevantie 153. **Pieksämäki:** Kuopion jätekeskus, Kaatopaikantie 316. Hevosten ruhot voidaan myös kuljettaa käsiteltäväksi luokan 1 tai luokan 2 käsittelylaitokseen, esimerkiksi Honkajoki Oy:lle.

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ JA LÄHTEITÄ

www.hippos.fi

www.hevostietokeskus.fi:

www.ym.fi:

www.mmm.fi:

www.ruokavirasto.fi:

www.finlex.fi

Suomen Hippos Ry valtakunnallinen keskusjärjestö

Tallien toimintaympäristöt ja tilatarvevaatimukset

Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje 2021:17

Päätös hevosten pidolle asetettavista eläinsuojeluvaatimuksista ja

Kotieläinrakennusten ympäristöhuolto MMM-RMO-C4

Eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisteri

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014) (ns. nitraattiasetus)

Eläinsuojelulaki (247/1996)

Eläinsuojeluasetus (396/1996)

Valtioneuvoston asetus hevosten suojelusta 10.6.2010/588

Maa- ja metsätalousministeriön asetus eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden keräämisestä, kuljetuksesta ja hävittämisestä 1192/2011

Maa- ja metsätalousministeriön asetus tuettavien hevostalouksrakennusten rakennusteknisistä ja toiminnallisista vaatimuksista (588/2015)

Valtioneuvoston asetus ilmoituksenvaraisista eläinsuojista 138/2019

Ympäristönsuojelulaki 527/2014

YHTEYSTIEDOT**Rakennusvalvontaan ja Keski-Savon ympäristötoimeen****Heinävesi:**

Rakennusvalvonta	Ympäristönsuojelu	Terveysvalvonta	Eläinlääkintähuolto
Puh: 050 577 1440	Puh: 044 790 6049	Siun SOTE	Siun SOTE
Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi	Kermanrannantie 7, 79700 Heinävesi	yhteystiedot www.siunsote.fi	yhteystiedot www.siunsote.fi

Leppävirta:

Rakennusvalvonta	Ympäristönsuojelu	Terveysvalvonta	Eläinlääkintähuolto
Puh: 044 750 7043	Puh: 040 847 3998	Puh: 0400 292 765	Puh: 0400 476 820 0400 372 517
Savonkatu 39 PL 4, 70101 Leppävirta	Savonkatu 39 PL 4, 70101 Leppävirta	Savonkatu 39 PL 4, 70101 Leppävirta	Ruukintie 5, 79100 Leppävirta

Pieksämäki:

Rakennusvalvonta	Ympäristönsuojelu	Terveysvalvonta	Eläinlääkintähuolto
Puh: 044 588 3454 044 588 3816	Puh: 044 368 6729	Puh: 044 368 6733	Puh: 044 025 3452 044 368 6781
Vilhulantie 5, 76850 Naarajärvi PL 125, 76101 Pieksämäki	Tapparankatu 1-3 PL 101 76101 Pieksämäki	Tapparankatu 1-3 PL 101 76101 Pieksämäki	Kontiopuisto 36 76120 Pieksämäki

Joroinen:

Rakennusvalvonta	Ympäristönsuojelu	Terveysvalvonta	Eläinlääkintähuolto
Puh: 0400 358 140	Puh: 040 673 8488	Puh: 044 797 5547	Puh: 0400 279 601
Lentoasemantie 130 79600 Joroinen	Lentoasemantie 130 79600 Joroinen	Ahlströminkatu 6 PL 208, 78201 Varkaus	Työkuja 6 79600 Joroinen

Varkaus:

Rakennusvalvonta	Ympäristönsuojelu	Terveysvalvonta	Eläinlääkintähuolto
Puh: 041 731 1475	Puh: 040 673 8488	Puh: 044 797 5547 040 579 4678	
Ahlströminkatu 6 PL 208, 78201 Varkaus	Ahlströminkatu 6 PL 208, 78201 Varkaus	Ahlströminkatu 6 PL 208, 78201 Varkaus	ks. yllä olevat yhteystiedot

Jätehuolto:

Riikinnevan jätelaitos, Riikinnevantie 153, Leppävirta p. (017) 5581 307
Keski-Savon jätehuollon asiakaspalvelu puh. 044 7436 310

Pieksämäen jäteasema, Puhdistamontie 1, 76150 Pieksämäki
Jäteukon asiakaspalvelu p. 017 368 0152 (arkisin klo 9–15)
asiakaspalvelu@jatekukko.fi